



A blonde d'Aquitaine borjak néhány értékmérő tulajdonságának vizsgálata egy tenyészetben

Rádli A., Polgár J.P., Bene Sz.

Pannon Egyetem Georgikon Kar, 8360 Keszthely Deák Ferenc utca 16.

BEVEZETÉS

A blonde d'Aquitaine francia hústípusú szarvasmarhafajta, amelyre jellemző az erősen fejlett izomzat, ami nagyon kívánatos tulajdonság gazdasági szempontból (*Morand, 1985*). A fajtára jellemző a könnyű ellés, gyors növekedés, különleges húsminőség és a kimagasló vágási kihozatal (*Wagenhoffer, 2006*).

Franciaországban komoly hagyománya van a blonde d'Aquitaine borjak választásig történő súlymérésének, ezzel szemben Magyarországon ez a folyamat még nem minden esetben a napi gyakorlat része (*Balika, 2007*). A francia Midatest fajtaleírás sztenderd értéknek tartja a bikák 47 kg-os, üszőborjak esetében pedig a 44 kg-os születési súlyát. Hazai vizsgálatok alapján a megfelelő születési súly bikák esetén 49 kg, míg üszőborjak esetén 46 kg (*Balika, 1991b*). A 120 napos súly mérés esetén a bikák optimális esetben, intenzív körülmények között átlagosan 176 kg-ot, az üszőborjak pedig 168 kg-ot érnek el (*Wagenhoffer, 2006*). Választási súlyként a francia fajtaleírás szerint bikáknál 233 kg-ot, míg üszőborjak esetében 212 kg-ot mértek (*Balika, 1991b*).

A fentiek mellett nagy jelentőséggel bír a borjak testméreteinek felvételezése is. A testméret-felvétel célja, hogy az egyedtet hasonlítani tudjuk a fajtastandardhoz, információt kapjunk az egyed fejlettségéről, ellenőrizni tudjuk a tenyésztői célkitűzések eredményét, illetve, hogy számszerű adataink legyenek a térben és időben a nem együtt élő egyedekről (*Mihók, 2004*). *Balika (1991a)* szerint egy 750 kg élőtömegű blonde d'Aquitaine tehén átlagos marmagassága 140 cm, törzshosszúsága 175 cm, övmérete 210 cm. E genotípusról kevés információ áll rendelkezésre, ezért vizsgálatunk célja volt újabb információk közlése a borjak súlyvizsgálatáról és testméreteiről születéstől egészen a választásig.

ANYAG ÉS MÓDSZER

Vizsgálatainkat 2010. áprilisa és októbere között végeztük el a Dörögdi Mező Kft. Taliándörögdi Állattenyésztő telepén. Az ellési időszak 2010. április 28-tól 2010. június 5-ig tartott. A vizsgálatban részvevő 25 tehénnek 26 borja született (egy anya ikerborjakat ellet), amiknek felvettük a születési súlyát. A borjak az ellést követően 2–40 napot töltöttek az istállóban. Ezután a borjak, a tehennel közösen, legelőre kerültek, ahol 84 napot töltöttek el. A vizsgált borjak esetében egyedi súlymérlegelést végeztünk a legelőre kihajtás előtt, 84 nap múlva a vizsgálat végeztével, valamint választáskor $\pm 0,5$ kg pontossággal. A második mérésünket 3 hónapos súlymérésként definiáltuk. Végül kiszámoltuk a borjak 120 és 205 napra korrigált élősúlyát is. A súlyadatokat ivar szerint t-próbával hasonlítottuk össze mind a négy esetben. Emellett kiszámoltunk a nevelés alatti súlygyarapodást mindkét legeltetési időszakra vetítve.

A megszületett borjak közül 21 egyedet választottunk ki véletlenszerűen testméret-felvételezés céljából. A testméret-felvételezést úgy csináltuk, mint *Bene és mtsai.* (2005). A születés után közvetlenül, valamint 3 hónapos korban felvettük a legfontosabb testméreteket (marmagasság, farmagasság, övméret, törzshosszúság és szárkörméret) $\pm 0,5$ cm-es pontossággal. Marmagasság és farmagasság esetében mérőbotot használtunk, míg övméret, törzshosszúság és szárkörméret esetében mérőszalagot alkalmaztunk.

Eredményeink értékelését $P=5\%$ -os hibavalószínűségi szinten végeztük. Az adatok kiértékeléséhez t-próbát, egytényezős varianciaanalízist, valamint fenotípusos korrelációanalízist alkalmaztunk.

EREDMÉNYEK

Súlymérések eredményei különböző mérési időpontokban

A bikaborjak nagyobb születési súllyal rendelkeztek (44,6 kg), mint az üszők (39,9 kg). Ez az 5 kg-os eltérés az ivari dimorfizmussal magyarázható. A mért születési súlyaink átlaga 42,4 kg volt, a bikaborjak 11%-kal nagyobb születési súlyt mutattak, mint az üszők. Legelőre kihajtáskor az átlagos súly 69,5 kg volt. A 84 napos legeltetés után újra mértük a borjakat, ez esetben a bikaborjak 8 kg-mal voltak nehezebbek, mint az üszők. Három hónapos korban közel 150 kg-os súlyt tapasztaltunk a bikaborjak esetében. A másik legelőszakaszon a bikaborjak megtartották a néhány kg többletsúlyukat, és 192 kg-os átlagos választási súllyal zártak. Az üszőborjak választási súlya több, mint 8 kg-mal kevesebb, 184 kg volt.

Az ivar hatása a borjak súlyaira különböző időpontokban

Ivar	Születési súly (kg)	Kihajtási súly (kg)	3 hónapos súly (kg)	Választási súly (kg)	Korrigált 120 napos súly (kg)	Korrigált 205 napos súly (kg)
Üsző n=12	39,9 \pm 9,5	68,5 \pm 23,0	141,0 \pm 34,0	184,0 \pm 32,5	149,0 \pm 27,0	226,0 \pm 27,0
Bika n=14	44,6 \pm 6,7	70,0 \pm 19,0	149,0 \pm 28,0	192,0 \pm 27,0	159,0 \pm 28,0	241 \pm 28,0
Összes n=26	42,4 \pm 8,3	69,5 \pm 20,5	145,5 \pm 30,5	188,0 \pm 29,5	154,0 \pm 27,5	234 \pm 27,5
Szign.	NS	NS	NS	NS	NS	$P<0,05$

Blonde d'Aquitaine borjak testméretfelvételezése születéskor és 3 hónapos korban

Mind mérőbottal, illetve mérőszalaggal mért tulajdonságok esetén a bikaborjak nagyobb születéskori méretekkel rendelkeztek, mint az üszőborjak, de szignifikáns különbséget csak szárkörméret esetén tudtunk kimutatni. A 3 hónapos korban mért magassági adataink esetében (marmagasság, farmagasság) sem tapasztaltunk különbséget az ivarok között. Mérőszalaggal mért adataink esetén (övméret, törzshosszúság, szárkörméret) azonban azt tapasztaltuk, hogy az üszőborjak mind a három tulajdonságban nagyobb méretváltozást mutattak, mint a bikák.

IRODALOM

- Balika S. (1991a). A Hús. 3. 39-44.
Balika S. (1991b). A Hús. 4. 43-51.
Balika S. (2007). Magyar Állattenyésztők Lapja. 7. 9.
Bene Sz., Nagy B., Nagy L., Szabó F. (2005). Állattenyésztés és Takarmányozás, 4. 317-329.
Mihók S. (2004). A gazdasági állatok küllemtana, In: Szabó F. /szerk./: Általános állattenyésztés. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 264-290.
Morand, J. (1985). Viande et Produits Carne's, 6. 47-52.
Wagenhoffer Zs. (2006). Magyar Állattenyésztők Lapja. 7. 10-11.

Levelezési cím:

Rádli András
Pannon Egyetem Georgikon Kar
8360 Keszthely, Deák Ferenc u. 16.
Tel: 06-20-274-44-45
e-mail: radlee@freemail.hu